

ØJENKIRUGEN JACQUES DAVIEL – Operation for grå stær, et behandlingsmæssigt gennembrud i oplysningstiden.

Operation for grå stær udført som et stærstik er kendt fra den tidligste historiske tid. I Hammurabis lov fra omkring 2000 f.v.t. nævnes operationen, hvilket honorar lægen skulle have samt konsekvenserne for lægen hvis operationen mislykkedes.

En nål stikkes gennem øjets senehinde og spidder linsen. Ved at dreje nålen kan linsen presses bagud-nedad i øjets glaslegeme, et indgreb som betegnes reklination eller deklination. Komplikationerne hertil var dels betændelse i øjet, men nok især at linsen efter en tid på ny steg op og dækkede pupillen. Denne komplikation var ganske almindelig, således oplyses at blandt 50 opererede i København var kun 6 blevet helbredte.

Franskmænd Jacques Daviel udførte et sådan indgreb i 1745. Linsen gik imidlertid itu ved forsøg på reklination og der fremkom en blødning i øjets indre. Daviel åbnede da øjet med en kniv og udtømte blod og linserester. Operationen lykkedes, patienten opnåede at se, men efter 2 dage stødte der betændelse til og øjet gik til grunde. De følgende 5 år udførte Daviel begge operationer, indtil han i 1750 tog den beslutning kun at operere for stær ved ekstraktion af linsen. Han fremlagde sine resultater for det franske akademi i Paris i 1752. Succesraten var så høj som 188 ud af 206 operationer (89 %). Daviel levede i de store epidemiers tid. Således rejste han som ung læge til Marseille i 1720-erne for at hjælpe med behandlingen af de mange pestramte. Han fik tilladelse til at arbejde som læge og det var her i Marseille, han begyndte at interessere sig for øjenkirurgi. Han blev snart kendt ud over Europa for sine resultater og endte som kongelig kirurg i Paris.

Daviel døde i Geneve i 1762 mens han selv konsulterede en anden kendt læge Theodore Tronchin. Daviel døde muligvis af kæbecancer. Han ligger begravet i Schweiz.

Niels Ehlers